

Dacă cineva vrea să vină după mine, să renunțe la sine, să-și ia crucea și să mă urmeze

Comentariu evanghelic al P. Alberto Maggi OSM

Mt 16,21-27

21 De atunci a început Isus să le destăinuie discipolilor săi că trebuie să meargă la Ierusalim și să sufere multe din partea bătrânilor, a arhiereilor și a cărturarilor, să fie ucis, iar a treia zi să învie. **22** Atunci, Petru, luându-l deoparte, a început să-l certe spunând: „Să te ferească Dumnezeu, Doamne! Asta nu ți se va întâmpla niciodată!” **23** Dar el, întorcându-se, i-a spus lui Petru: „Mergi în urma mea, Satana. Tu ești o piatră de poticnire pentru mine, pentru că nu te gândești la cele ale lui Dumnezeu, ci la cele ale oamenilor”. **24** Atunci Isus a spus discipolilor săi: „Dacă cineva vrea să vină după mine, să renunțe la sine, să-și ia crucea și să mă urmeze. **25** Căci cine vrea să-și salveze viața, o va pierde; cine însă își pierde viața pentru mine acela o va afla. **26** Așadar, ce i-ar folosi omului de-ar câștiga lumea întreaga, dacă și-ar pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său? **27** Căci Fiul Omului va veni în gloria Tatălui cu îngerii săi și atunci va da fiecăruia după ceea ce a făcut.

Discipolilor care-l urmau pe Isus, gândindu-se că El este Mesia cel triumfător, învingător, cel anunțat de tradiție, care la Ierusalim va cuceri și va lua puterea, Isus pentru oară le vorbește deschis de ceea ce îl așteaptă la Ierusalim.

Suntem la capitolul 16 al evangheliei lui Matei, începând cu versetul 21. **De atunci a început Isus**, aceasta înseamnă o serie de învățături care continuă de-a lungul întregului său discurs, **să le destăinuie discipolilor săi că trebuie ...**, verbul a trebui este un verb tehnic care indică voința lui Dumnezeu, **să meargă la Ierusalim și să sufere**.

Acest verb este o creație a evangheliștilor pentru că se aseamănă mult cu termenul Paști, de fapt verbul a suferi în greacă este *Pàsco* și are asonanță cu termenul *Pasca*, care înseamnă Paști, pentru că evangheliști au văzut în Isus adevăratul miel pascal. **Să sufere multe din partea bătrânilor, a arhiereilor și a cărturarilor**; toți aceștia sunt componenții sinedriului, cel mai înalt organ juridic al lui Israel, **să fie ucis**, deci Isus nu va merge să cucerească puterea, dar va fi ucis de cei care dețin puterea religioasă. Cei mai înalți reprezentanți ai instituției religioase vor fi asasinii lui Isus. Dar adaugă, **iar a treia zi să învie**.

A treia zi nu este o indicație cronologică, numărul trei indică ceea ce este deplin, ceea ce este complet, deci va fi ucis, dar se va întoarce deplin în viață. Ei bine, abia spune Isus acestea, că Petru intră în joc. Evanghelistul prezintă pe Simon doar cu supranumele negativ, termen tehnic cu care Matei indică opoziția, contrariul acestui discipol la ceea ce Isus anunță.

Atunci, Petru, luându-l deoparte, deci îl coarctă și abia Isus a început să explice, Petru începe opoziția sa. **Și a început să-l certe**, acest termen se folosește pentru a alunga demonii (sau diavolii, după unele traduceri). Așadar pentru Petru ceea ce Isus a spus nu corespunde voinței divine, dar este chiar un gând satanic, o gândire diabolică.

În traducerea **Să te ferească**, dar literar este **Să te ierte**, și se subînțelege că este vorba de **Dumnezeu**. Este o expresie care se folosea pentru cei care l-au abandonat pe Dumnezeu. Îl întâlnim în profetul Ieremia, capitolul 5, versetul 7. Deci: **”Să te ierte, Dumnezeu; asta nu ți se va întâmpla niciodată!”**. Deci pentru Petru ceea ce Isus spune este un lucru departe de Dumnezeu, de aceea Dumnezeu trebuie să-l ierte, fiind chiar un gând diabolic.

Dar el, întorcându-se, i-a spus lui Petru: „Mergi în urma mea, Satana. Sunt aceleași termeni pe care Isus i-a folosit în deșert pentru a refuza seducerea tentatorului. Precum tentatorului, diavolul, Isus îi spune **”Pleacă”**, dar Isus nu rumpe raportul cu discipolul, îi mai dă o posibilitate: **”Întoarce-te și te pune în urma mea”**.

Atât timp cât Petru stă înaintea și vrea el să-i indice direcția, strada, el este Satana, adversariu. Așadar Isus spune: **pleacă în urma mea, Satana! Tu ești o piatră de poticnire**. Ceea ce Isus a definit o piatră pentru construirea bisericii sale, adică a comunității de creștini convocată de Domnul, ceea ce a fost chemată să fie o piatră sau cărămidă pentru construcție, acum devine o piatră de poticnire, o piatră de scandal.

Dar de ce? **pentru că nu te gândești la cele ale lui Dumnezeu**, adică la categoria iubirii și a servirii, **ci la cele ale oamenilor**”, adică la categoriile puterii și a dominării. Isus înțelege că nu este doar Petru care are această mentalitate, ci deasemenea toți discipoli. Și iată așadar că se adresează la toți ceilalți ai săi: **Atunci Isus a spus discipolilor săi: „Dacă cineva vrea să vină după mine**, Isus l-a invitat pe Petru să meargă în spatele lui și acum ne face să înțelegem care sunt condițiile pentru a-l putea urma.

„Dacă cineva vrea să vină după mine, să renunțe la sine, a renunța la sine nu înseamnă a motifica propria existență, ci a renunța la aceste gânduri de ambiție, de succes, de supremație, și apoi continuă, literar, **să-și ridice crucea**. Crucea nu este dată de Dumnezeu, dar este dată de oameni. Evanghelistul folosește termenul **să își ridice**, care indică momentul în care condamnatul trebuia să-și ridice de la pământ patibolul și să și-l pună pe spate.

Apoi de acolo, de la tribunal, ieșind prin poarta cetății pentru a merge unde trebuia să fie justițiat. Era momentul cel mai teribil, momentul solitudinii. Lumea avea obligația religioasă să insulte și să lovească această persoană.

Să-și ridice crucea, crucea era pedeapsa la moarte rezervată celor refuzați de societate. Deci Isus nu vorbește de suferință și de durere, dar vorbește de scandalul care rezultă prin a-l urma pe Isus, un scandal care ajunge să-l considere pe Isus și pe cei care-l urmează ca refuzate de societate, persoane chiar refuzate de Dumnezeu, pentru că crucea era condamnarea celor blestemați de Dumnezeu, **și să mă urmeze**.

Așadar Isus nu vorbește de moartea în cruce, ci de drumul spre condamnare, o stradă a solitudinii, o stradă a dezonoarei. Dacă discipoli nu sunt gata să piardă propria lor reputație – pentru că despre aceasta este vorba – să nu se gândească să-l urmeze, pentru că a-l urma pe Isus înseamnă a merge spre dezonoarea maximă. Și apoi adaugă: **Căci cine vrea să-și salveze viața, o va pierde; cine însă își pierde viața pentru mine acela o va afla**.

Cine trăiește pentru alți realizează deplin propria sa existență, cine trăiește exclusiv centrat asupra propriilor sale necesități, nevoi, o va distruge. Așadar aceasta este alternativa pe care Isus o oferă. A trăi pentru alți, a da, nu este o pierdere, ci un câștig. Înseamnă a se realiza deplin pe sine însuși.

Și Isus comentează: **Așadar, ce i-ar folosi omului de-ar câștiga lumea întreaga, dacă și-ar pierde viața? Sau ce va da omul în schimb pentru viața sa?** La ce folosește a câștiga mult, a cuceri mult și apoi a se pierde pe sine însuși? Acesta este semnificativul. Este o critică pe care Isus o face persoanelor de putere, de orice putere. Persoanele care au cucerit puterea, acaparați de ambiția lor, sunt persoane care au mult, dar nu au nimic pentru că s-au pierdut complet pe sine.

Sunt persoane la marginea vieții, la marginea fericirii. **Căci Fiul Omului**, Fiul Omului indică Isus în deplinătatea condiției divine, **va veni în gloria Tatălui Său**. Isus contrapune dezonoarei maxime, condamnării la moarte la care a fost condamnat de sinedriu, deci la cea mai mare dezonoare a instituției religioase, maxima onoare din partea lui Dumnezeu.

Deci **în gloria Tatălui Său cu îngerii săi**. Și aici Isus citează o carte Proverbelor, capitolul 24, versetul 12, **și atunci va da fiecaruia după ceea ce a făcut**, literar **praxis**. Omul este evaluat pentru viața care a practicat-o, pentru operele care le-a făcut, și nu pentru ideile sau doctrinele religioase pe care le-a profesat. Este ceea ce facem pentru alți care determină propria noastră existență.

Mai este o altă parte care nu este prezentă în versiunea liturgică, dar este importantă. Isus anunță că **unii dintre cei prezenți nu vor muri înainte de a-l vedea pe Fiul Omului venind cu împărăția Sa**. De fapt anunță episodul care apoi va urma cel a-l transfigurării, în care Isus va demonstra că moartea nu distruge persoana, ci o potențiază deplin.